

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№1(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 312 sahifa,
20-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini maktab ta'limiga tayyorligini aniqlash	16
<i>Akramova Dildora Ergashboy qizi</i>	
Bola tarbiyasida o'yinning ahamiyati	21
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, O'ktamova Nasiba Ravshan qizi</i>	
O'quvchilarning loyiha-tadqiqot faoliyatini tashkil etishning ilmiy asoslari	25
<i>Sobirova Nilufar Azimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik jarayonni tashkil etish	29
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Ko'zibayeva Nasiba O'tkir qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda sensor tarbiyani rivojlantirish texnologiyalari	32
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Allaberdiyeva Mardona O'tkirbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni jismoniy tarbiyalash mazmuni va vazifalari.....	37
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Mirsharfova Shahinabegim Saidabbos qizi</i>	
Gandbolchi sportchilarni jismoniy tayyorgarligida harakatli o'yinlarning tarbiyaviy rivojlantiruvchi vazifalari	41
<i>Ibodullayeva Munira Atabek qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda dars samaradorligini oshirishda noan'anaviy usullardan foydalanish samaradorligi.....	44
<i>Yusufaliyeva Gulnora Abduraxmonovna</i>	
Modern Requirements for a Teacher's Pedagogical Skills in the Context of Digital Transformation in Education.....	49
<i>Abira Bakhramova</i>	
Ta'lim muassasalarida o'smir yoshlarning ijtimoiylashuv jarayonini samarali tashkil etishga yordam beruvchi pedagogik omillar va shart-sharoitlar	54
<i>Artikova Gulnoza Xasanovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida iqtisodiy tarbiya berishning nazariy-pedagogik asoslari	57
<i>Mamadaliyeva Nilufar Bahodirovna</i>	
Kognitiv lingvistika va konseptologiya masalalari	60
<i>Meyliqulova Manzura Abdullayevna</i>	
Developing Law Students' Writing Competence Through the IRAC Method in Legal English Classes: A Comprehensive Study at TSUL.....	63
<i>Noila Mustafoeva</i>	
Tarixiy obidalarining restavratsiya jarayonlarining o'rganilish tarixi	67
<i>Ochilov Davron Bahodir o'g'li</i>	
Oliy ta'limda baholash jarayonini avtomatlashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining qo'llanishi.....	72
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Mamadaliyeva Kamolaxon Xayrullo qizi</i>	
Tabiiy yorug'lik va barqaror energiya manbalarini integratsiyalashgan mini home loyihasi.....	76
<i>Djuraboyev Maqsudbek Karimbek o'g'li, Qodirjonov Oyatillo Abdulboqi o'g'li</i>	
Talabalarning tarixiy tafakkurini rivojlantirishda madaniy meros vositalarining pedagogik ahamiyati.....	80
<i>Rajabova Matluba Toshkentboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	83
<i>Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi</i>	
Raqamli kommunikatsiyalarni o'smirlar shaxsiyatining rivojlanishiga ta'siri	86
<i>Shomurotova Nigoraxon Nabijonovna</i>	
Talabalarning chizma geometriya fanini mustaqil bilish faoliyatiga oid kompetensiyalarini "Visio" dasturi vositasida rivojlantirish metodikasi	90
<i>Tashimov Nurlan Erpolatovich</i>	

Shaxslararo munosabatlar – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida.....	94
Uralova Muxabbat Sanjar qizi	
O'zbek tili darslarida raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish tajribasi	98
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Психологическая готовность разведенных людей к вступлению в новый брак и приоритеты при выборе партнера.....	101
Саидвалиева Шодия Рихсихужа кизи	
Воспитание любви к прекрасному у дошкольников в развивающей предметно-пространственной среде: теоретико-методический аспект.....	107
Терехова Ольга Евгеньевна, Темирова Барно Кёмхоновна	
Методика формирования наблюдательности у детей 6–7 лет в процессе целенаправленных прогулок-наблюдений.....	111
Терехова Ольга Евгеньевна, Шокиржоновна Мохира Илхомжон кизи	
Bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash texnologiyalari	115
Artikbayeva Aziza Abror qizi	
Zamonaviy darslarda guruhlarda ishlash metodikasi	118
Berdiyeva Lobar Norqobulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faol rivojlantiruvchi muhitni tashkil etishda STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanish.....	120
Esanova Maysara Umirovna	
Logopediyada axborot texnologiyalarini qo'llash metodlari	124
Feruza Yusupova Akildjanovna	
Axborot texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni va rivojlanish bosqichlari.....	130
Qodirov Farrux Ergash o'g'li, Allanazarova Anora Muxobir qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetentsiyalarini rivojlantirish	134
Umarov Xusniddin	
Bo'lajak talabalarining individual yondashuv asosida kasbiy-ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish	138
Arslonova Gulsora Kurbonovna	
Ona tili darslarida til kompetentsiyasini kognitiv-semantik yondashuv asosida shakllantirish	142
Mo'minova Go'zalxon G'ulamjanovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy tafakkurini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	147
Maxliyo Turotova Erkin qizi	
Talabalarining kreativligini musiqiy-nazariy fanlar vositasida oshirish samaradorligi	153
Urinova Sabina Shuxrat qizi	
Imijning ijtimoiy-psixologik fenomen sifatida talqini	160
Jo'rayeva Sohibjamol Norqobilovna	
Inklyuziv kompetensiya tushunchasining ilmiy-nazariy asoslari	163
Abdubannobova Mahliyo Abdurashid qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy-emotsional kompetentsiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	167
Abdurasulova Dilnoza Abdug'ani qizi	
Muxammas (taxmis) janrining o'zbek she'riyatidagi tarixiy taraqqiyoti va zamonaviy poetik talqinlari	170
Avazova Sitara	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorligining asosiy shakllari.....	173
Babayeva Dono Razzakovna, Erkinova Madinabonu Otabek qizi, Xolmatova O'g'li Tojiddin qizi	
Yangi taraqqiyot davrida talaba-yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashning ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	177
Botirova Zohida Doniyor qizi	
Logoritmikada sportga asoslangan o'yinlar	180
Dilfuza Ochilova Zayniddinovna	
Jismoniy tarbiyaning o'quvchilarning kognitiv rivojlanishiga ta'siri (Andijon shahridagi Prezident maktabi tajribasi asosida).....	184
Ibragimov Shuhratbek Iminjonovich	

Bolajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda integrativ yondashuvning zaruriyati	188
Karimova Feruzaxon Zakirovna	
Effective Techniques of Teaching Foreign Language Classes: a Sample of The 4CS Method	191
Khaitmuratova Zarina Sobirdjanovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual imkoniyatlarini tabiat bilan tanishtirish orqali shakllantirish ..	193
Maxmudova Durdona Mirkarimovna	
O'quvchilarning kasbiy ma'naviy dunyoqarashini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari	196
Mutallibjonov Ma'rufjon	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni kun tartibini to'g'ri tashkil etish	200
Muxtorova Mohira Ma'rufjon qizi	
Aksiologik yondashuv asosida altruistik ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida ijtimoiy faoliyatni amalga oshirish	204
Norboyeva Moxigul Shavkat qizi	
O'smirlarda agressiv xulq-atvorini psixologik o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari	207
Norqulova Dildora Shavkat qizi	
Raqamlashtirish jarayonida bo'lajak muhandislarni ishlab chiqarish-texnologik faoliyatiga tayyorlashning dasturiy-metodik ta'minoti	211
Nurov O'tkir Xudoyberdiyevich	
Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etilish	214
O'roqova Zilola Salomovna	
Pedagogika ta'lim yo'nalishi talabalarida amaliy tayyorgarlik tushunchasi va uning mazmun-mohiyati	217
Qaramanov Obid Xudayberdiyevich	
Pedagoglar uchun sun'iy intellekt asosidagi shaxsiylashtirilgan ta'lim imkoniyatlari	221
Qarshiyev Jamshid Murotaliyevich	
Talabalarda psixologik moslashuvchanlikda refleksiya mohiyati va kognitiv qobiliyatni rivojlantirish samaradorligi	226
Ravshanova Nargiza Norboyevna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integrallashgan mashg'ulotlarni tashkil etish	230
S. Irisova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida marketing faoliyatini tizimli tashkil etishning nazariy asoslari	233
Sadikova Dilafuz Xusanovna, Qo'chqorova Munisa Anvar qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning dialogik nutqini xalq ertaklari asosida rivojlantirish	237
Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Abduraufova Muxayyo Xabibullo qizi	
Bolalarni maktabga tayyorlashda psixologik yondashuv	241
Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Sanoqulova Gulasal Nurillo qizi	
Sun'iy intellektni tibbiy oliy ta'lim o'quv dasturlarini ishlab chiqishda qo'llash: innovatsion yondashuvlar va tajribalar	246
Toxirova Farida Olimjonovna	
Talabalarni estetik tarbiyalashda milliy xalq o'yinlaridan foydalanish modeli	251
Usarov Murodjon Mamarasul o'g'li	
Xalqaro kimyo olimpiadalariga o'quvchilarni tayyorlashda xalqaro baholash tadqiqotlariga asoslangan kreativ topshiriqlar va fanlararo integratsiyadan foydalanish metodikasi	254
Usmanov Baxtiyor Xabibullayevich	
Xoja (Sayyid Poshshoxoja ibn Abdulvahhobxo'ja) va uning asarlarining o'zbek nasridagi o'rni va ahamiyati	258
Valijonova Mahzunabonu	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruvida diversifikatsiya: tizimli yondashuv va rivojlanish strategiyalari	261
Xakimova Sevara Shavkat qizi	
STEAM texnologiyasini nodavlat ta'lim tashkilotlarida ommalashtirishning ijobiy tomonlari	264
Xalokova Maksudaxon Ergashevna, Melnikova Zaynura	
Muhammad Sodik Qoshg'ariy asarlarida ma'naviy-axloqiy tarbiya nazariyasi	267
Moxira Niyozqulova Nuraliyevna	

Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ona tili fanini o'qitish kompetentligini rivojlantirish metodikasi (AQSh tajribasi).....	270
<i>Olimjonova Dilnavoz Maribjon qizi</i>	
Xalqaro baholash dasturlari mohiyati va ahamiyati	274
<i>Vohidova Ibodat Hurmatullayevna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv	277
<i>Xujamiyarov Sa'dullo Choriyevich</i>	
Davlat-xususiy sheriklik asosidagi nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida jamoatchilik nazorati samaradorligini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish.....	281
<i>Xusanova Dilraboixon Botiraliyevna</i>	
Talabalarning jismoniy tayyorgarligida suzish mashg'ulotlarining ta'siri	285
<i>Zuxriddin Nasibovich Boboshev</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni milliy-ma'naviy qadryatlar asosida tayyorlashning o'ziga xos xususiyatlari	289
<i>Abdullayev Muxammadimin Egamberdiyevich, Dadabayev Akramjon Askaraliyevich</i>	
Использование чат-ботов в образовательном процессе	294
<i>Мадаминаова Наргизахон Жахонгир кизи</i>	
Формирование гендерной культуры детей старшего дошкольного возраста в контексте государственной стратегии Узбекистана	298
<i>Намазбаева Лола Закировна, Тиллабаева Малика Хабибуллаевна</i>	
STEAM технологии в дошкольном образовании	302
<i>Садикова Дилафруз Хусановна</i>	
Системная модель социально-эмоционального обучения в Узбекистане: интеграция подходов, основанных на школьном образовании и партнерстве семьи и школы	307
<i>Санакулова Нигора</i>	

PEDAGOGIKA TA'LIM YO'NALISHI TALABALARIDA AMALIY TAYYORGARLIK TUSHUNCHASI VA UNING MAZMUN-MOHIIYATI

Qaramanov Obid Xudayberdiyevich

Annotatsiya: Mazkur maqolada pedagogika ta'lim yo'nalishi talabalarida amaliy tayyorgarlik tushunchasi, uning mazmun-mohiyati hamda amaliy tayyorgarlikning talabalarning nazariy bilimlarini real pedagogik faoliyat jarayonida qo'llash, mustaqil ishlash, darsni rejalashtirish va tashkil etish, o'quvchilar bilan samarali muloqot olib borish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilishi asoslab berilgan. Maqolada oliy ta'lim tizimida joriy etilgan "4+2" tartibida haftaning to'rt kuni nazariy ta'limga, ikki kuni esa ta'lim muassasalari va ish beruvchi tashkilotlarda amaliy mashg'ulotlar hamda pedagogik amaliyotga ajratilishi talabalarning kasbiy faoliyatga erta moslashuvini ta'minlashi ko'rsatib beriladi. Shuningdek, 4+2 tartibi asosida tashkil etilgan amaliy tayyorgarlik jarayoni orqali bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kompetensiyalar, mas'uliyat va ijodiy yondashuvni shakllantirish imkoniyatlari ochib beriladi. Tadqiqot natijalari pedagogika ta'lim yo'nalishida amaliy tayyorgarlikni yanada takomillashtirish hamda ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: pedagogik amaliyot, pedagogik ta'lim, ta'lim tizimi, zamonaviy ta'lim tizimi, pedagogik amaliyotni 4+2 tartibi, uzluksiz pedagogik amaliyot.

Abstract: This article examines the concept of practical training among students of pedagogical education, its content and essence, and substantiates that practical training contributes to the application of theoretical knowledge in real pedagogical practice, the development of skills in independent work, lesson planning and organization, and effective communication with students. The article highlights that within the higher education system implemented under the "4+2" model, where four days a week are devoted to theoretical instruction and two days to practical classes and pedagogical practice in educational institutions and employer organizations, students' early adaptation to professional activity is ensured. Furthermore, the practical training process organized according to the 4+2 model provides opportunities for developing professional competencies, responsibility, and a creative approach among future teachers. The findings of the study can be used to further improve practical training in pedagogical education and enhance the effectiveness of the educational process.

Key words: pedagogical practice, pedagogical education, education system, modern education system, pedagogical practice under the "4+2" model, continuous pedagogical practice.

Аннотация: В данной статье рассматривается понятие практической подготовки студентов педагогического направления, её содержание и сущность. Обосновано, что практическая подготовка способствует применению теоретических знаний в реальной педагогической деятельности, развитию навыков самостоятельной работы, планирования и организации уроков, а также эффективного взаимодействия с учащимися. В статье отмечается, что в системе высшего образования, реализуемой по модели "4+2", где четыре дня в неделю отводятся теоретическому обучению, а два дня – практическим занятиям и педагогической практике в образовательных учреждениях и организациях-работодателях, обеспечивается ранняя адаптация студентов к профессиональной деятельности. Кроме того, процесс практической подготовки, организованный по модели "4+2", создаёт возможности для формирования профессиональных компетенций, ответственности и творческого подхода у будущих учителей. Результаты исследования могут быть использованы для дальнейшего совершенствования практической подготовки в педагогическом образовании и повышения эффективности образовательного процесса.

Ключевые слова: педагогическая практика, педагогическое образование, система образования, современная система образования, педагогическая практика по модели "4+2", непрерывная педагогическая практика.

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar pedagog kadrlarni tayyorlash sifatini oshirish, ularning kasbiy kompetensiyalarini zamon talablari asosida shakllantirishni taqozo etmoqda. Ayniqsa, pedagogika ta'lim yo'nalishi talabalarining nazariy bilimlar bilan bir qatorda amaliy tayyorgarligini kuchaytirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Chunki bo'lajak o'qituvchining kasbiy faoliyatga tayyorligi, avvalo, uning

real ta'lim jarayonida mustaqil va samarali faoliyat olib borish qobiliyati bilan belgilanadi. Pedagogik faoliyat o'ziga xos murakkab jarayon bo'lib, u nafaqat fan bo'yicha chuqur bilimlarni, balki darsni rejalashtirish va tashkil etish, o'quvchilar bilan muloqot qilish, tarbiyaviy jarayonni boshqarish hamda pedagogik vaziyatlarga to'g'ri yondashishni talab etadi. Shu bois pedagogika yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarda ushbu ko'nikma va malakalarni shakllantirishda amaliy tayyorgarlik muhim o'rin tutadi. Amaliy tayyorgarlik orqali talabalar nazariy bilimlarini real pedagogik faoliyat bilan uyg'unlashtirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Shu nuqtayi nazardan, pedagogika ta'lim yo'nalishi talabalarida amaliy tayyorgarlik tushunchasi, uning mazmun-mohiyati hamda kasbiy pedagogik kompetensiyalarni shakllantirishdagi ahamiyatini ilmiy jihatdan tahlil qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur maqolada ushbu masalalar atroflicha yoritilib, amaliy tayyorgarlikni tashkil etishning samarali yo'llari asoslab beriladi. Pedagogik amaliyot bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda o'quv-pedagogik jarayonning asosiy qismi hisoblanadi. Pedagogik amaliyot namunaviy va ishchi o'quv rejalariga muvofiq ravishda amalga oshiriladi. Uning mazmuni amaliyot turiga qarab kafedrada ishlab chiqilgan dasturlarga mos belgilanadi. Pedagogik amaliyot o'quv mashg'ulotlaridan ajralgan holda tashkil etiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Pedagogik amaliyotni tashkil etish XX asrning 30-40-yillaridan boshlab alohida ta'limni tashkil etish shakli sifatida qo'llanila boshlangan. Dastlab u ekskursiya-tadqiqotchilik, metodik-pedagogik amaliyot hamda stajyor-pedagoglik ko'rinishlarida yo'lga qo'yilgan bo'lsa, keyinchalik ijtimoiy-pedagogik amaliyot, yozgi pedagogik amaliyot va o'quv-tarbiyaviy amaliyot shaklida keng qo'llanib kelgan. Hozirgi vaqtda pedagogika oliy ta'lim muassasalarida o'quv va pedagogik amaliyot tizimi izchil ravishda yo'lga qo'yilmoqda. Pedagog kadrlar tayyorlash masalasi bilan bog'liq holda amalga oshirilgan qator tadqiqot ishlarida pedagogik amaliyotni tashkil etish masalasiga ham alohida e'tibor qaratilgan.

Jumladan, respublikamiz olimlaridan N.N. Azizxo'jayeva, M. Quronov, X. Ibragimov, Sh. Majitova, F.R. Yuzlikaev, N. Muslimov, U.Sh. Begimqulov, B.X. Raximov, E.R. Yuzlikaeva, B.M. Turdibaeva, D.X. Nasridinova, G.A. Maxmutova, R. Yarmatov kabi olimlarning ilmiy-tadqiqot ishlarida pedagogik amaliyotning bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashdagi imkoniyatlari yoritib berilgan. Xususan:

- N.N. Azizxo'jayeva oliy pedagogik ta'limda pedagogik amaliyotni tatbiq etishning tarixiy asoslarini;
- M. Quronov milliy tarbiya imkoniyatlaridan pedagogik amaliyot jarayonida foydalanish yo'llarini;
- X. Ibragimov va Sh. Majitova pedagogik amaliyotning bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik mahoratini shakllantirishdagi o'rnini;
- F.R. Yuzlikaev bo'lajak o'qituvchilarning didaktik tayyorgarligini intensivlashtirishda pedagogik amaliyotning muhim vosita ekanligini;
- N. Muslimov kasb ta'limi yo'nalishi talabalari kasbiy shakllanishida pedagogik amaliyotning ahamiyatini;
- U.Sh. Begimqulov oliy pedagogik ta'lim jarayonini axborotlashtirish sharoitida pedagogik amaliyotni tashkil etishda axborot texnologiyalaridan foydalanish yo'llarini;
- B.X. Raximov va N.M. Egamberdiyeva talabalarni kasbiy-madaniy rivojlantirish hamda shaxsiy va kasbiy ijtimoiylashuv jarayonlarida pedagogik amaliyotning afzalliklarini;
- E.R. Yuzlikaeva esa talabalarni diagnostik faoliyatga tayyorlashda pedagogik amaliyotning asosiy bosqich ekanligini o'z izlanishlarida asoslab bergan.

Xorijiy pedagog olimlardan V.A. Slastenin, I.P. Podlasiy, Ye.I. Rogov, A.G. Morozlarning tadqiqotlarida ham pedagogik amaliyotni tashkil etishning ayrim masalalari yoritilgan.¹

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mamlakatimizda ta'lim-tarbiya tizimini yangi bosqichga ko'tarish, pedagog kadrlar tayyorlash sifatini ilg'or xalqaro standartlar asosida takomillashtirish va oliy pedagogik ta'lim bilan qamrov darajasini oshirish borasida izchil chora-tadbirlar amalga oshirib kelinmoqda. Shu bilan birga, ijtimoiy soha va iqtisodiyot tarmoqlari uchun yuqori malakali kadrlar yetkazib berish bo'yicha o'tkazilgan tahlil natijalari, avvalo, ta'lim sohasi uchun kadrlar tayyorlash sifatiga e'tiborni kuchaytirish, sohada ilg'or xorijiy tajribani keng joriy etish hamda pedagogik ta'lim infratuzilmasini yaxshilash zarurligini ko'rsatmoqda. Pedagogik ta'lim sohasini yanada takomillashtirish, zamonaviy bilim va pedagogik texnologiyalarni qo'llash ko'nikmalariga ega, mamlakatimizning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga munosib hissa qo'sha oladigan yuqori malakali mutaxassislar tayyorlash maqsadida professional

1 Rashidov X., Xabib X. va boshqalar. Kasbiy pedagogika. O'quv-uslubiy qo'llanma. – T., 2007. – B. 15.

pedagog kadrlar yetkazib berish, sohaga ilg'or ta'lim texnologiyalarini joriy etish, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-yanvardagi Oliy Majlisga Murojaatnomasida belgilangan vazifalarni amalga oshirish yuzasidan qator chora-tadbirlar joriy etildi.

Uzoq o'tmishda ham ta'lim tizimining asosiy vazifasi o'z faoliyatini professional tarzda amalga oshirishga qodir bo'lgan intellektual salohiyatli, yuqori malakali kadrlarni yetishtirish hamda yetuk mutaxassislarni jamiyatga tarbiyalab berishdan iborat bo'lgan. Pedagogika ta'lim sohasi talabalari uchun malakaviy pedagogik amaliyotni tashkil etish tartibi to'g'risidagi Nizom "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 2018-yil 5-iyundagi PQ-3775-son qaroriga muvofiq oliy ta'lim muassasalarining bakalavriat ta'lim yo'nalishlari bo'yicha sinov-tajriba asosida malakaviy pedagogik amaliyotni o'tash tartibini belgilaydi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 21-iyundagi PQ-289-son qarori bilan pedagog kadrlar tayyorlovchi oliy ta'lim muassasalarini tizimli rivojlantirish va ularda boshqaruv faoliyatini takomillashtirish, ilg'or xorijiy tajribalarni joriy etgan holda zamonaviy ta'lim dasturlarini ishlab chiqish, yuqori malakali professional kadrlar tayyorlashni yangi bosqichga ko'tarish, shuningdek, pedagogika sohasida ta'lim, ilm-fan va amaliyot uyg'unligini ta'minlash maqsadida qator muhim tashkiliy qarorlar qabul qilindi. Xususan, Urganch davlat universiteti, Namangan davlat universiteti, Guliston davlat universiteti, Samarqand davlat universiteti, huzuridagi O'zbekiston-Finlyandiya pedagogika instituti, Andijon davlat universiteti, Buxoro davlat universiteti, Termiz davlat universiteti, Qarshi davlat universiteti, Chirchiq davlat pedagogika instituti va Jizzax davlat pedagogika instituti negizida tegishli pedagogika institutlari hamda pedagogika universitetlari tashkil etildi. Bo'lajak pedagog kadrlarni tayyorlash tizimida uzluksiz malakaviy pedagogik amaliyot muhim o'rin tutadi. Talabalarning kasbiy-pedagogik tayyorgarligining muvaffaqiyati ma'lum darajada mazkur amaliyotning mazmuni va uni tashkil etish sifatiga bevosita bog'liqdir.

TAHLIL VA NATIJALAR

2022–2023-o'quv yilidan boshlab pedagog kadrlar tayyorlovchi OTMlarning kunduzgi ta'lim shaklida tahsil olayotgan 2–4-bosqich talabalari uchun haftalik o'quv mashg'ulotlari "4+2" tartibida tashkil etilib, darslar haftaning 4 kuni OTMda, 2 kuni esa maktabgacha va umumiy o'rta ta'lim muassasalarida amaliyot o'tash shaklida olib borilishi ta'minlandi. Har yili pedagog kadrlar tayyorlovchi OTMlarning ixtisoslik kafedralari kamida 5 foiz professor-o'qituvchilarini ushbu muassasalarning budjetdan tashqari jamg'armalari hisobidan xorijiy davlatlarga tanlov asosida malaka oshirish va stajirovkaga yuborish choralari ko'rilmogda. 2023–2024-o'quv yili qabulidan boshlab pedagogik kadrlar tayyorlovchi OTMlarda qarorga ilovada ko'rsatilgan ta'lim yo'nalishlari bo'yicha sirtqi ta'lim shakliga qabul amalga oshirilmaydi. Pedagogika sohasidagi ta'lim yo'nalishlariga sirtqi ta'lim shakli bo'yicha o'qishga faqat ta'lim tizimida pedagogik faoliyatga oid kamida besh yillik ish stajiga ega bo'lgan shaxslar qabul qilinadi. Hozirgi zamon o'qituvchisiga bugungi kunda yangi talablar qo'yilmogda. Zamonaviy pedagog o'zini doimiy nazorat qila olishi va baholash malakasini egallashi, yangi pedagogik g'oyalarni ishlab chiqa olishi, o'z faoliyatini muntazam takomillashtirib borishi, kasbiy sifatlarini rivojlantirishi, zamonaviy axborot texnologiyalarini dars jarayonida samarali qo'llay olishi, shuningdek, o'z imkoniyatlarini obyektiv baholay olishi zarur. Kompetentli o'quvchini tayyorlashda pedagogika oliy ta'lim muassasalarini bitirayotgan bo'lajak pedagoglarning o'zlari ham kompetent pedagog sifatida shakllanishlari muhim shart hisoblanadi.

Uzluksiz pedagogik amaliyot talabalarni tarbiyalashning samarali shakli sifatida maktab o'quvchilari bilan o'quv va sinfdan tashqari ishlarni olib borishda kasbiy va pedagogik ko'nikmalarni shakllantirishni ta'minlashga qaratilgan. Shu munosabat bilan amaliyotning umumiy vazifalari universitetdagi nazariy fanlar bilan maktab amaliyoti o'rtasidagi aloqadorlikni ta'minlash, o'quvchilarning o'qish jarayonida olgan bilimlarini kengaytirish, mustahkamlash va tekshirish, o'qituvchining malaka tavsiflari talablaridan kelib chiqqan holda fan o'qituvchisi va sinf rahbari sifatida pedagogik faoliyatni olib borishda asosiy kasbiy-pedagogik ko'nikmalarni shakllantirish, maktab o'quvchilarini ta'lim va tarbiyalashning dolzarb masalalarini o'rganishga talabalarning qiziqishini rivojlantirish hamda OTM bitiruvchilarini o'qituvchilik vazifalarini ijodiy amalga oshirishga tayyorlashdan iborat. Uzluksiz malakaviy pedagogik amaliyotni "4+2" tartibida tashkil etish ham talabalarni tarbiyalashning samarali shakli bo'lib, maktab o'quvchilari bilan o'quv va sinfdan tashqari ishlarni olib borishda kasbiy va pedagogik ko'nikmalarni shakllantirishni ta'minlashga xizmat qiladi. Shu munosabat bilan malakaviy pedagogik amaliyotning umumiy vazifalari oliy ta'limdagi nazariy fanlarni maktab amaliyoti bilan uzviy bog'lash, talabalarning bilim olish jarayonida egallagan bilimlarini mustahkamlash, kengaytirish, nazorat qilish va tekshirish, o'qituvchining malaka tavsiflari talablaridan kelib chiqqan holda fan o'qituvchisi va sinf rahbari sifatida pedagogik ishlarni olib borishda asosiy kasbiy-pedagogik ko'nikmalarni shakllantirish, maktab o'quvchilarini ta'lim va tarbiyalashning dolzarb masalalarini o'rganishga talabalarning qiziqishini rivojlantirish hamda OTM bitiruvchilarini pedagogik vazifalarni ijodiy amalga oshirishga tayyorlashdan iborat.²

2 <https://doi.org/10.47689/STARS.university-pp173-182>

XULOSA

Pedagogika ta'lim yo'nalishi talabalarida amaliy tayyorgarlik bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy shakllanishida muhim omil hisoblanadi. Amaliy tayyorgarlik orqali talabalar nazariy bilimlarini real pedagogik faoliyat bilan uyg'unlashtiradi, mustaqil ishlash, darsni rejalashtirish va tashkil etish, o'quvchilar bilan samarali muloqot olib borish kabi muhim kasbiy ko'nikma va malakalarni egallaydi. Oliy ta'lim tizimida joriy etilgan 4+2 tartibidagi malakaviy pedagogik amaliyot talabalarining kasbiy faoliyatga erta moslashuvini ta'minlashga xizmat qilmoqda. 4+2 tartibida tashkil etilgan pedagogik amaliyot jarayoni bo'lajak o'qituvchilarda mas'uliyat, reflektiv tafakkur hamda ijodiy yondashuvni shakllantirish imkonini yaratadi. Tadqiqot natijalari pedagogika ta'lim yo'nalishida amaliy tayyorgarlikni yanada takomillashtirish, ta'lim jarayonini amaliyot bilan uzviy bog'lash va bo'lajak pedagog kadrlar tayyorlash sifatini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 27-fevraldagi "Pedagogik ta'lim sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4623-son qarori. <https://lex.uz/docs/-4749364>
2. Oliy va o'rta maxsus ta'lim, Xalq ta'limi va Maktabgacha ta'lim vazirliklarining 2019-yil 5-martdagi 10-q/q-13-4-son qaroriga ilova. Pedagogika ta'lim sohasi talabalarining malakaviy pedagogik amaliyotini tashkil etish tartibi to'g'risida muvaqqat nizom.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 21-iyundagi "Pedagogik ta'lim sifatini oshirish va pedagog kadrlar tayyorlovchi oliy ta'lim muassasalari faoliyatini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-289-son qarori. <https://lex.uz/uz/docs/-6079561>
4. <https://doi.org/10.47689/STARS.university-pp173-182>
5. Rashidov X., Xabib X. va boshqalar. Kasbiy pedagogika. O'quv-uslubiy qo'llanma. – T., 2007. – B. 15.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.